

**UCHWAŁA NR XLIV/346/2021  
RADY GMINY GNIEZNO**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz 1372 ze zm.) oraz art 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz 1876 ze zm.)

**§ 1.** Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gniezno.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

**Mariusz Nawrocki**

Załącznik do uchwały Nr XLIV/346/2021  
Rady Gminy Gniezno  
z dnia 21 grudnia 2021 r.

# **STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY GNIEZNO NA LATA 2021-2028**



Gniezno, listopad 2021 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
CHARAKTERYSTYKA GMINY GNIEZNO .....	5
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	6
DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE.....	8
RYNEK PRACY.....	11
UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE .....	12
POMOC SPOŁECZNA .....	14
BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ .....	14
POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ .....	16
POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	19
POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA .....	20
ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE .....	21
WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY.....	24
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO .....	25
OCENA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GNIEZNO .....	27
PIRAMIDA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	35
ANALIZA SWOT .....	37
MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU .....	38
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE .....	39
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI .....	40
KIERUNKI INTERWENCJI W KONTEKŚCIE ZAPLANOWANYCH CELÓW.....	40
MONITORING I EWALUACJA.....	49
SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYRESÓW I ZDJĘĆ .....	50

## WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021 – 2028 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium gminy. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W celu dokładnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierunkujących działania dla gminy Gniezno.

Jakość życia to spostrzeganie przez jednostkę jej pozycji w kontekście kultury i systemów wartości akceptowanych przez społeczeństwo w relacji do jej celów życiowych, oczekiwań, zainteresowań. Definicja ta uwzględnia zatem perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań podczas dokonywania ocen, natomiast postrzeganie i ocena własnej sytuacji życiowej zazwyczaj dokonywana jest w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z miejsca zajmowanego przez jednostkę w strukturze społecznej oraz jej grupy odniesienia. Definicja ta uwzględnia również wielowymiarowość jakości życia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia<sup>1</sup>.

Kolejny kluczowy element to spójność społeczna, która oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Należy zadbać o brak wyraźnych podziałów wzmagających podejrzliwość i zaciełość między grupami społecznymi. Koresponduje to z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania, obaw. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to bardzo ważny zasób w postaci lokalnego potencjału zaufania, lojalności, a przede wszystkim solidarności, która pozwala na realne współdziałanie. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

---

<sup>1</sup> Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to nic innego, jak dążenie do umożliwienia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i zdobywanie dochodów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie gminy Gniezno, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)

## CHARAKTERYSTYKA GMINY GNIEZNO

Gmina Gniezno jest jedną z dziesięciu gmin powiatu gnieźnieńskiego, leżącego w północnowschodniej części województwa wielkopolskiego. Jest drugą co do wielkości powierzchnią gminą powiatu. Gmina oddalona jest od miasta wojewódzkiego Poznań o ok. 50 km. Graniczy bezpośrednio ze wszystkimi gminami powiatu (za wyjątkiem gminy Kiszkowo) oraz 1 jednostką terytorialną powiatu znińskiego. Sąsiadujące gminy to:

- Gmina Rogowo od północnego wschodu (powiat zniński),
- Gmina Mieleszyn od północnego zachodu,
- Gmina Kłecko od zachodu,
- Gmina Łubowo od zachodu,
- Gmina Czarniejewo od południa,
- Gmina miejska Gniezno od południa,
- Gmina Niechanowo od południa,
- Gmina Witkowo od południowego wschodu,
- Gmina Trzemeszno od wschodu.

Mapa 1 Położenie gminy Gniezno w powiecie gnieźnieńskim



Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gniezno na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026, s. 13.

Powierzchnia gminy Gniezno wynosi 17 816 ha, co stanowi 14,20% powierzchni powiatu gnieźnieńskiego oraz 0,60% województwa wielkopolskiego. System przestrzenny gminy swym zasięgiem obejmuje 31 sołectw, do których należą: Braciszewo, Dalki, Dębówiec, Ganina, Goślinowo, Jankowo Dolne, Kalina, Krzyszczewo, Lubochnia, Lulkowo, Mnichowo, Modliszewo, Modliszewko, Mączniki, Napoleonowo, Obora, Obórka, Osiniec, Piekary, Pyszczyń, Pyszczynek, Skierszewo, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Paczkowe, Strzyżewo Smykowe, Szczytniki Duchowne, Wełnica, Wierzbiczany, Wola Skorzęcka, Zdziechowa oraz Łabiszynek. Największymi pod względem powierzchni

sołectwami w Gminie Gniezno są Dębówiec, Mnichowo, Zdziechowa, Modliszewo, Modliszewko oraz Strzyżewo Paczkowe, Lulkowo i Jankowo Dolne. Najmniejszym sołectwem jest Łabiszynek. Z kolei największa liczba ludności zamieszkuje sołectwa Zdziechowa, Osiniec, Mnichowo, Jankowo Dolne i Łabiszynek.

Na terenie gminy Gniezno wyróżniono jeden obszar sieci ochronnej Natura 2000. Swoim zasięgiem obejmuje on jezioro Wierzbiczańskie wraz z terenami przyległymi. Stanowi najbardziej wysuniętą na zachód część większego kompleksu oznaczonego symbolem PLH300026 – Pojezierze Gnieźnieńskie. Obszar ten oprócz jeziora Wierzbiczańskiego obejmuje m.in. jeziora Ostrowickie, Skorzęcińskie, Powidzkie, Kosewskie i Ostrowskie oraz fragment doliny rzeki Noteci.

Zdjęcie 1 Jezioro Wierzbiczańskie



Źródło: strona internetowa <https://gniezno.naszemiasto.pl/>, (dostęp: 10.10.2021 r.)

Teren gminy jest stosunkowo słabo zalesiony. Lasy rozłożone są nierównomiernie. Część zachodnia gminy, typowo rolnicza pozbawiona jest dużych skupisk zieleni. Zadrzewienia występują tu wzdłuż rowów, miedz, dróg, podmokłości. Największe kompleksy leśne występują w północnej części gminy. Są to tzw. „Lasy królewskie” w wieku 50 - 80 lat. Przeważają lasy świeże i mieszane z drzewostanem sosnowym, atrakcyjne do wypoczynku biernego i czynnego (turystyki krajoznawczej, zbieractwa, grzybobrania). Znaczne arealy lasów przy jeziorze Piotrowskim stanowią drzewostany grupy I ochronne glebo i wodochronne oraz turystyczno-wypoczynkowe. Gmina posiada zespoły zieleni parkowej o założeniach i drzewostanie zabytkowym we wsiach: Obora, Szczytniki Duchowne, Lubochnia, Łabiszynek, Modliszewo, Zdziechowa, Mnichowo.

## INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Na terenie gminy Gniezno **istnieje rozwinięta sieć placówek oświatowych**, którym organem prowadzącym jest gmina. Pod względem zapewnienia dostępu do edukacji gmina zaspokaja potrzeby mieszkańców. Na terenie gminy Gniezno funkcjonuje:

- Zespół Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Szczytnikach Duchownych,
- Filialna Szkoła Podstawowa w Mnichowie,

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie,
- Filialna Szkoła Podstawowa w Modliszewku,
- Zespół Szkół w Jankowie Dolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie,
- Zespół Przedszkoli w Zdziechowie, w skład którego wchodzi:
  - Przedszkole w Zdziechowie,
  - Przedszkole w Pyszczyne,
  - Przedszkole w Oborze.

Gmina Gniezno w 2020 r. realizowała i kontynuuje projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „**Pierwszy publiczny żłobek w Gminie Gniezno wspiera rodziców**”. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa 6: Rynek pracy. Działanie 6.4. Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi. Poddziałanie 6.4.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi.

Na terenie gminy Gniezno funkcje kulturalno-edukacyjne zaspokajane są przez **działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Zdziechowie**, która została powołana uchwałą nr XLIX/336/2013 Rady Gminy Gniezno z dnia 18 grudnia 2013 r. Do zadań Gminnej Biblioteki Publicznej należy zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury, głównie przez zapewnienie mieszkańcom dostępu do materiałów bibliotecznych i informacji. Gminna Biblioteka Publiczna w Zdziechowie posiada filię w Jankowie Dolnym i jest jedyną instytucją kultury na terenie gminy Gniezno.

Księgozbiór biblioteki składa się z 15 700 woluminów w bibliotece w Zdziechowie i 8 920 w filii w Jankowie Dolnym. W 2020 r. do biblioteki zostało zakupionych 245 książek z dotacji organizatora na sumę 6 000 zł oraz 151 książek z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”. W 2020 r. zarejestrowanych i regularnie korzystających z biblioteki było 87 czytelników w Jankowie Dolnym oraz 147 czytelników w Zdziechowie.

**Działalność organizacji pozarządowych** stanowi dla mieszkańców gminy ważny obszar, w którym rozwija się ich aktywność społeczna, kulturalna i sportowa. Na terenie gminy Gniezno aktywnych jest 7 organizacji społecznych, do których należą:

- Stowarzyszenie Integracja w Szczytnikach Duchownych,
- Stowarzyszenie Miłośników Sprzętu Wojskowego Militarni Gniezno w Mnichowie,



- Stowarzyszenie Rodzinnych Ogródków Działkowych w Łabiszynku,
- Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Społecznej Siedlisko w Lubochni,
- Stowarzyszenie Karpiowe Słoń w Szczytnikach Duchownych,
- Stowarzyszenie Wielki Mały Uśmiech w Osińcu,
- Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej Garnizon Gniezno w Szczytnikach Duchownych.

Mieszkańcy sołectw z terenu gminy aktywnie działają i rozwijają swoją działalność także w **Kołach Gospodyń Wiejskich i Ochotniczych Strażach Pożarnych**. Na terenie gminy działają następujące Koła, które posiadają również status stowarzyszeń:

- Koło Gospodyń Wiejskich - Strzyżewo Paczkowe,
- Koło Gospodyń Wiejskich – Zdziechowa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Nowoczesne Panie” – Modliszewo,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Babki” – Modliszewko,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Aktywni” – Wola Skorzęcka,
- Koło Gospodyń Wiejskich – Mnichowo,
- Koło Gospodyń Wiejskich – Osiniec,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Kura” – Szczytniki Duchowne,
- Koło Gospodyń Wiejskich – Jankowo Dolne.

Z kolei Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy Gniezno funkcjonują w Zdziechowie, Modliszewie, Mnichowie i Strzyżewie Smykowym. Warto także wspomnieć o **Klubie Seniora „Sami swoi”** w Mnichowie, który jako organizacja pozarządowa zrzesza mieszkańców w wieku poprodukcyjnym ze wsi Mnichowo i Dalki, organizując dla nich zajęcia, wydarzenia kulturalne oraz spotkania integracyjne.

## DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE

W 2020 r. gminę Gniezno zamieszkiwało 12 644 mieszkańców, w tym 6 377 kobiet (50,43%) oraz 6 267 mężczyzn (49,57%). **W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 61,7%**. Podobnie jak w roku poprzednim w gminie Gniezno obserwuje się przyrost mieszkańców na terenach wiejskich. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 71,99 os/km<sup>2</sup>. Największym sołectwem pod względem liczby ludności w gminie Gniezno jest Jankowo Dolne/Jankówko. Na drugim miejscu plasuje się sołectwo Osiniec, na trzecim natomiast Sołectwo Mnichowo. Sołectwo Jankowo Dolne/Jankówko liczy 1 024 mieszkańców, Osiniec 998, Mnichowo natomiast 838. Najmniejsze sołectwa gminne to Obórka oraz Napoleonowo, które liczą po 78 mieszkańców.

W 2020 r. wśród wszystkich mieszkańców gminy 61,60% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,94% mieszkańców, a 14,46% stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w ostatnich 5 analizowanych latach wzrosła liczba osób w każdej grupie funkcjonalnej.

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
<b>2016</b>	11 364	24,02	2 730	62,97	7 156	13,01	1 478
<b>2017</b>	11 614	24,09	2 798	62,55	7 265	13,35	1 551
<b>2018</b>	11 951	24,06	2 876	62,05	7 415	13,89	1 660
<b>2019</b>	12 268	24,05	2 951	61,71	7 570	14,24	1 747
<b>2020</b>	12 644	23,94	3 027	61,60	7 789	14,46	1 828

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych w kontekście starzenia się społeczeństwa i większej liczby osób w wieku poprodukcyjnym zostało zasygnalizowane również w *Wieloletnim Strategicznym Programie Operacyjnym Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014-2020*, gdzie zwrócono uwagę na większe znaczenie samorządu lokalnego w realizację odpowiedniej polityki senioralnej.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Gniezno w latach 2016-2020 zwiększyła się 350 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r. wynosił 16,9 i w stosunku do roku 2016 uległ on zwiększeniu o 2,3 punkty procentowe.

Dokonując porównania dynamiki zmian wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2016-2020 w gminie Gniezno z innymi gminami w powiecie gnieźnieńskim okazuje się, że jest on jeden z najniższych. Najniższą dynamikę zmian odnotowano w gminie Łubowo, a największą w gminie Trzemeszno. Oznacza to, że w gminie Gniezno przybywa mniej osób starszych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, niż ma to miejsce w pozostałych gminach.

Tabela 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Gniezno na tle grupy porównawczej

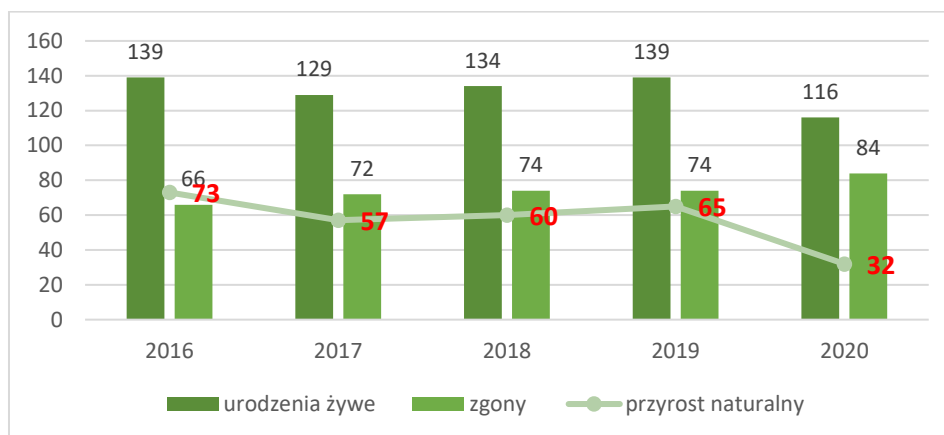
Gmina	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Czarniejewo	17,7	19,0	19,8	20,8	21,8	+4,1
<b>Gniezno</b>	<b>14,6</b>	<b>15,3</b>	<b>15,9</b>	<b>16,5</b>	<b>16,9</b>	<b>+2,3</b>
Kiszkowo	18,5	19,6	20,2	21,8	22,7	+4,2
Kłecko	17,6	18,6	19,3	20,4	21,8	+4,2

Łubowo	17,3	17,6	18,5	19,1	19,5	+2,2
Mieleszyn	16,2	17,0	18,1	19,1	20,0	+3,8
Niechanowo	17,0	17,8	18,6	19,1	19,9	+2,9
Trzemeszno	20,7	22,1	23,3	24,6	25,7	+5
Witkowo	19,9	20,9	21,8	23,0	23,9	+3

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wzrost liczby ludności związany jest z dodatnim przyrostem naturalnym, który od wielu lat utrzymuje się w gminie Gniezno. W 2020 r. urodziło się 116 dzieci, zgonów nastąpiło 84. Przyrost naturalny wyniósł 32 i był najniższy w analizowanym okresie lat 2016-2020.

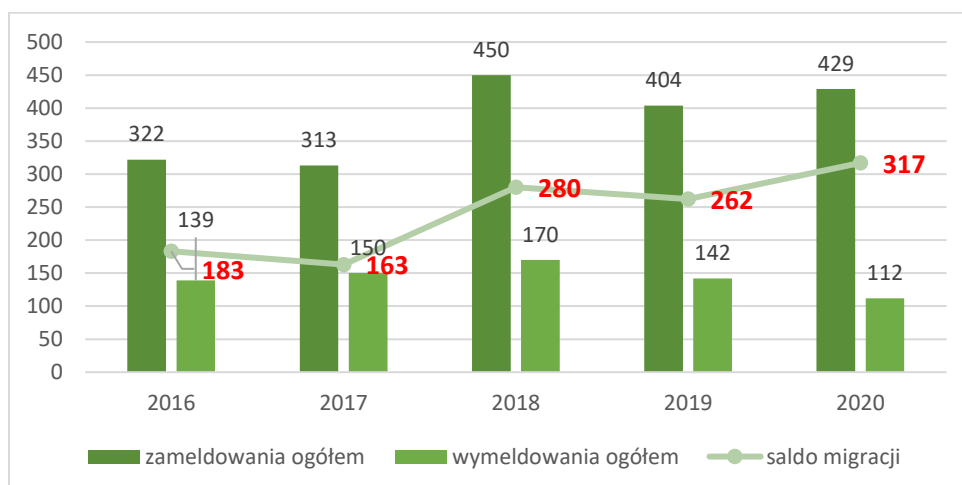
Wykres 1 Przyrost naturalny w gminie Gniezno w latach 2016-2020



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2020 r. w gminie Gniezno odnotowano 112 wymeldowań i 429 zameldowań. Saldo migracji wyniosło +317 osób. W analizowanym okresie odnotowuje się systematyczny napływ ludności, co jest zjawiskiem bardzo pożądanym i korzystnym w kontekście rozwoju gospodarczego gminy.

Wykres 2 Saldo migracji w gminie Gniezno w latach 2016-2020

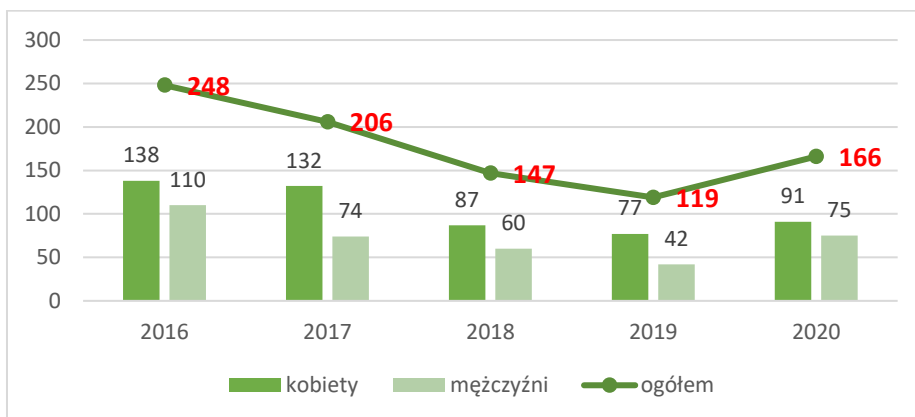


Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

## RYNEK PRACY

W 2020 r. bezrobocie rejestrowane w gminie Gniezno wynosiło 3,6% (4,1% wśród kobiet i 3,1% wśród mężczyzn). Na przestrzeni lat 2016-2019 odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia w gminie o 129 osób, w tym o 51 kobiet. W 2020 r. w wyniku sytuacji epidemiologicznej kraju odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych o 147 osób. Jest to niepokojący syndrom w rozwoju gospodarczym gminy, gdyż wskazuje na trudności na rynku pracy, jakie wystąpiły w wyniku lockdownów w 2020 r. Wzrost liczby osób bezrobotnych w gminie nie wpłynął na wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

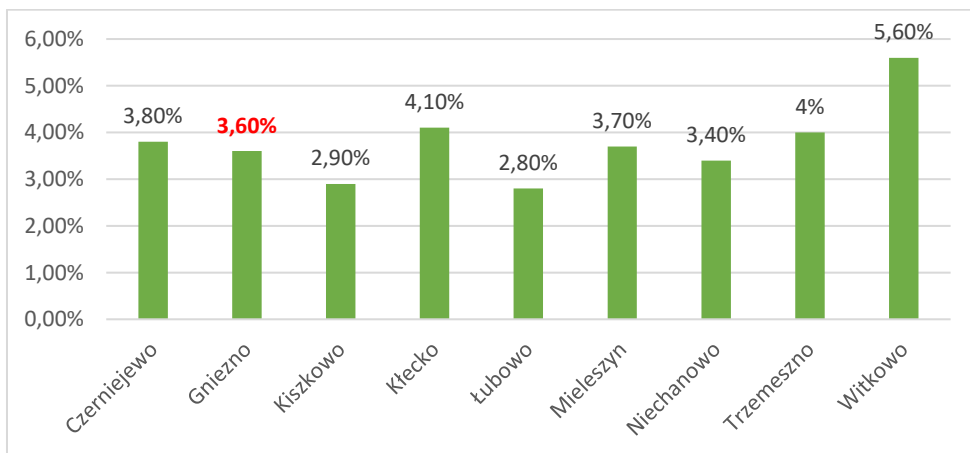
Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Porównując stopę bezrobocia w gminie Gniezno z bezrobociem zarejestrowanym w pozostałych gminach z powiatu gnieźnieńskiego okazuje się, że w 2020 r. gmina Gniezno pod względem liczby osób bezrobotnych znajdowała się na środkowej pozycji. W gminach Kiszkowo, Łubowo i Niechanowo odnotowano niższą stopę bezrobocia, a w pozostałych gminach stopa bezrobocia była wyższa niż w gminie Gniezno.

Wykres 4 Stopa bezrobocia w gminie Gniezno na tle grupy porównawczej



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

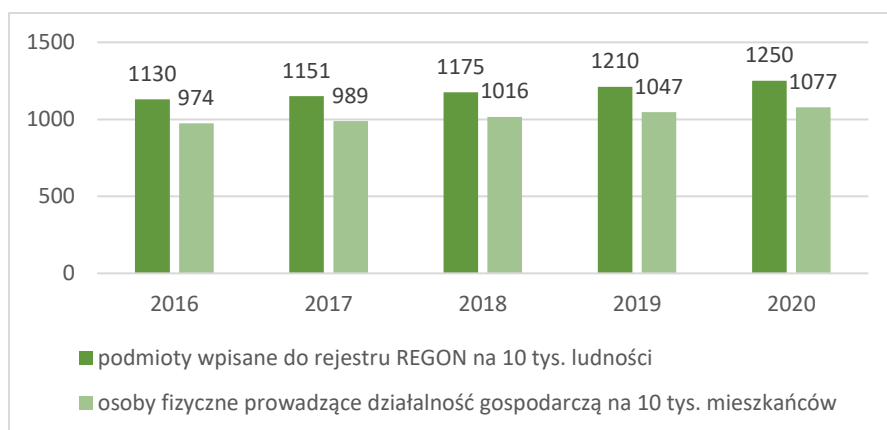
Powyższe dane wskazują, że bezrobocie nie stanowi najważniejszego problemu społecznego w gminie Gniezno. Aczkolwiek w wyniku pandemii i jej skutków w postaci wzrostu liczby osób bezrobotnych w gminie należy monitorować sytuację osób bezrobotnych, aby zapobiegać takim zjawiskom jak: obniżenie statusu społecznego w wyniku utraty pracy, problemy alkoholizmu, problemy wychowawcze czy obniżenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców.

Warto podkreślić, że w analizowanych latach 2016-2020 odnotowuje się duży odsetek kobiet pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Od wielu lat utrzymuje się tendencja, że większą liczbę osób bezrobotnych w gminie Gniezno stanowią kobiety (4,1% w stosunku do 3,1% bezrobotnych mężczyzn), co może świadczyć o niskich kwalifikacjach zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub pełnieniu innych funkcji społecznych (wychowywanie dzieci, zajmowanie się gospodarstwem domowym, opieką nad osobami zależnymi). Często obowiązki domowe nie pozwalają kobiecie na podjęcie pracy zawodowej lub wymuszają rezygnację z dotychczasowej pracy. Dostępne oferty pracy, proponujące pracę trójmianową, również nie spełniają oczekiwań kobiet, gdyż bardzo często nie mogą one pozwolić sobie na pracę w trybie nocnym z uwagi na wychowywanie małoletnich dzieci. W efekcie bezrobotne kobiety mogą borykać się z problemem braku bezpieczeństwa finansowego i stabilizacji życiowej. Kobiety także bardziej narażone są na bezrobocie długotrwałe. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub po przerwie w zatrudnieniu wynikającej z innych przyczyn. Tym samym nie należy zapominać także o możliwościach zapewniania opieki dzieciom na czas pracy kobiety lub osobom pozostających pod ich nadzorem. Istotna jest tutaj pomoc różnych instytucji i wsparcie samorządu w organizacji opieki dla najmłodszych i osób zależnych. W kontekście skutków pandemii ten problem będzie miał kluczowe znaczenie w kolejnym roku.

## UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Gmina Gniezno charakteryzuje się wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie gminy. Według ewidencji statystycznej REGON w 2020 r. na terenie gminy Gniezno zarejestrowanych było 1250 podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. Liczba podmiotów w 2020 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2016 o 120 podmiotów, tj. o 10,62%. Na 1 250 podmiotów wpisanych do rejestru REGON aż 1 077 podmiotów prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

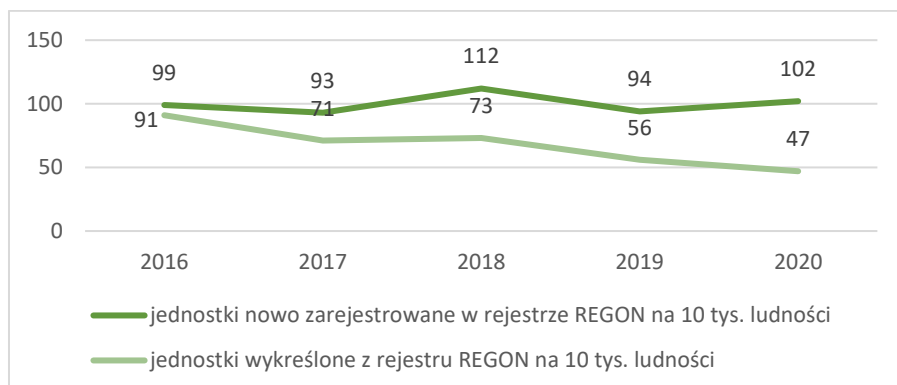
Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Gniezno w latach 2016-2020



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2020 r. zarejestrowano 102 nowe podmioty, a wyrejestrowano 47. Z uwagi na panującą pandemię, ograniczenie działalności gospodarczej oraz zamknięcie niektórych branż i działalności usługowych sytuacja firm działających na terenie gminy Gniezno nie wykazuje drastycznych negatywnych zmian.

Wykres 6 Podmioty nowo wpisane i wyrejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Gniezno najwięcej (69) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 531) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,9% (30) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 28,0% (443) podmiotów, a 70,1% (1 108) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Gniezno najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27,7%) oraz budownictwo (18,9%).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gniezno 898 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 381 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -517.

## POMOC SPOŁECZNA

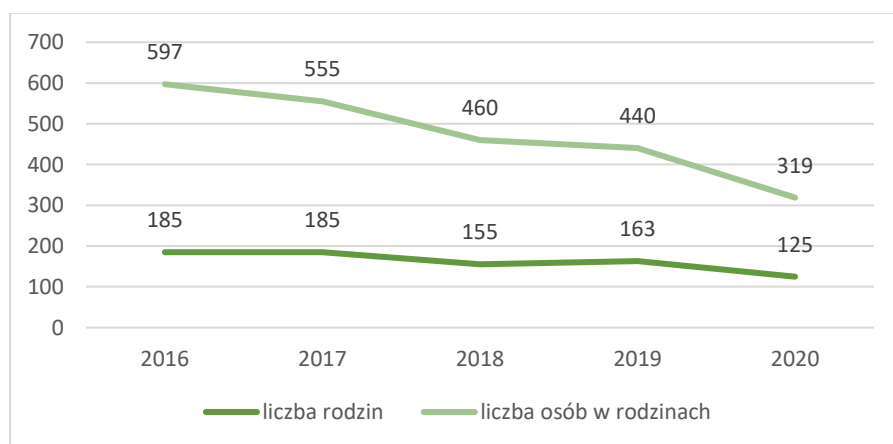
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z póź. zm.).

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w gminie Gniezno jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie. Ośrodek podejmuje działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o systemie oświaty, ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

## BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

W gminie Gniezno odnotowuje się od kilku lat spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o polepszającej się sytuacji życiowej mieszkańców gminy. W analizowanych latach 2016-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 60 rodzin. Tym samym liczba osób korzystających z pomocy ośrodka uległa zmniejszeniu o 278 osób.

Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Gniezno w latach 2016-2020



Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

W latach 2016-2020 odnotowano spadek liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji o 164 osoby. W 2020 r. na podstawie wydanych decyzji z pomocy społecznej skorzystało 185 osób. Porównując dane gminne ze średnimi danymi z powiatu czy województwa okazuje się, że największa liczba osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji w ostatnich 5 latach uległa zmniejszeniu w powiecie. W gminie Gniezno osób korzystających ze świadczeń odnotowano więcej, niż wskazują na to średnie dane z województwa.

Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	349	312	258	240	185
Powiat (średnia)	523	479	374	347	315
Województwo (średnia)	558	508	466	440	420

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2020 r. wynosiła łącznie 246 osób. W grupie tej 131 osób znajdowało się w wieku produkcyjnym, w tym 60 kobiet oraz 71 mężczyzn. W 2020 r. wypłacono również świadczenia dla 91 osób znajdujących się w wieku przedprodukcyjnym. Z kolei w wieku poprodukcyjnym znajdowały się 24 osoby, w tym 14 kobiet i 10 mężczyzn. Świadczenia na podstawie wydanych decyzji były pobierane w ostatnich latach w większości przez osoby znajdujące się w wieku produkcyjnym.

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	91	48	43
Produkcyjny	131	60	71
Poprodukcyjny	24	14	10

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Deprywacja lokalna oznacza odsetek osób w gospodarstwach domowych deklarujących brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych co najmniej 4 z 9 wymienionych poniżej potrzeb:

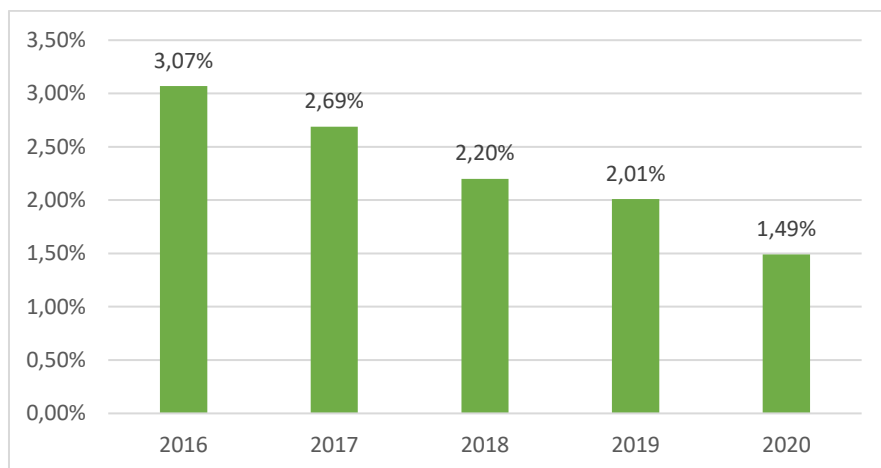
- opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku,
- spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień,
- ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb,
- pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku poprzedzającym badanie),



- terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów,
- posiadania telewizora kolorowego,
- posiadania samochodu,
- posiadania pralki,
- posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego)<sup>3</sup>.

Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Gniezno w 2020 r. wyniósł 5,56%. Wskaźnik ten uległ zmniejszeniu o 1,76 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2016.

Wykres 8 Wskaźnik deprywacji lokalnej w latach 2016-2020



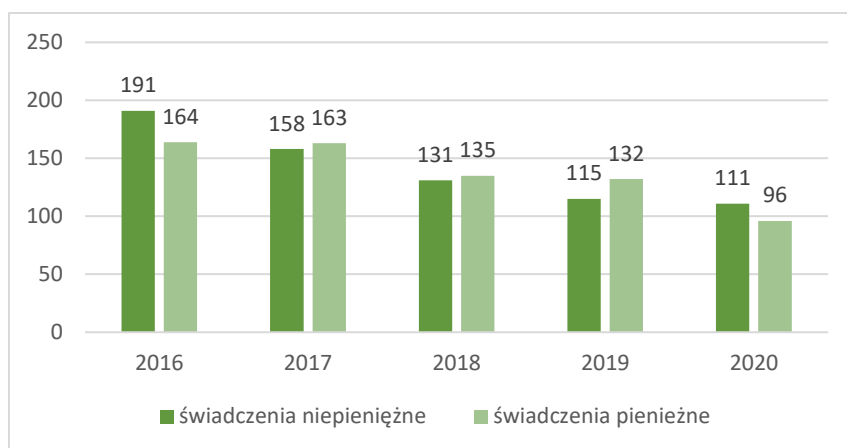
Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

### POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, która korzysta z pomocy ośrodka na podstawie wypłacanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2020 r. udzielono łącznie 690 świadczeń pieniężnych oraz 4 584 świadczeń niepieniężnych. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych systematycznie zmniejszała się w analizowanych latach. Liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne zmniejszyła się o 68 osób, a liczba osób otrzymujących świadczenie niepieniężne uległa obniżeniu o 80 osób. W 2020 r. 96 osób skorzystało ze świadczeń pieniężnych, a 111 osób z niepieniężnych.

<sup>3</sup> <https://stat.gov.pl/>.

Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020



Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. GOPS w Gnieźnie udziela zasiłki stałe, celowe i okresowe. **Zasiłek stały** przyznawany jest pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

**Zasiłek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

**Zasiłek celowy** może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, opatu i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Z kolei zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego, może być przyznany również osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku takiego zdarzenia oraz osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takich sytuacjach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu (kryterium dochodowego) i może nie podlegać zwrotowi. Natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy.

W gminie Gniezno, w analizowanym okresie lat 2016-2020, odnotowano spadek ogólnej liczby przyznanych zasiłków. W 2020 r. przyznano 19 osobom zasiłki stałe, przy spadku liczby osób korzystających z tych zasiłków o 21 osób w porównaniu z 2016 r. Liczba osób korzystających z zasiłków

celowych w 2020 r. wynosiła 63 osoby. Odnotowano spadek o 61 osób w porównaniu z 2016 r. Z kolei liczba osób korzystających z zasiłków okresowych zmniejszyła się o 9 osób, przyjmując w 2020 r. wartość 9 osób korzystających z tego zasiłku.

Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2016-2020

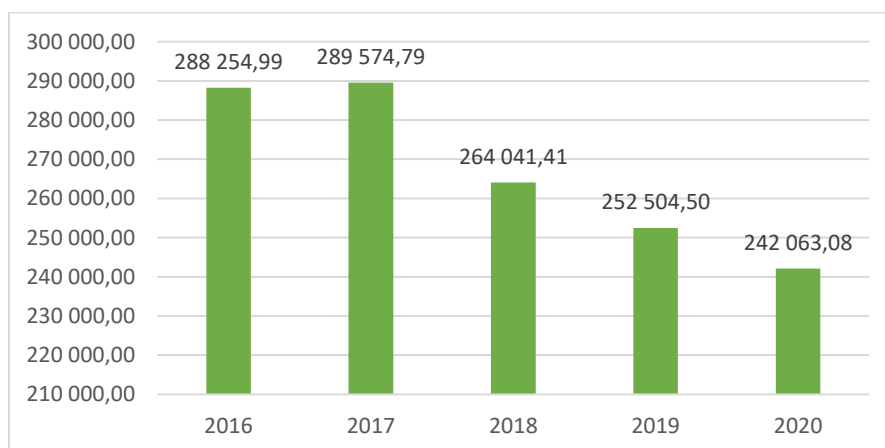
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek stały	30	24	25	23	19
Kwota zasiłków stałych [zł]	128 143,00	108 306,00	106 314,00	101 531,00	100 365,00
Zasiłek celowy	124	127	94	98	63
Kwota zasiłków celowych [zł]	77 110,00	110 140,00	76 700,00	79 886,00	70 416,00
Zasiłek okresowy	18	22	17	15	9
Kwota zasiłków okresowych [zł]	32 472,00	30 790,00	38 579,00	37 976,00	29 976,00

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Analogicznie wraz ze zmieniającą się liczbą osób korzystających z ww. zasiłków, zmianie uległa kwota przeznaczona na wypłatę pomocy finansowej w postaci zasiłków. W 2020 r. wydatkowano kwotę 100 365,00 zł na wypłatę zasiłków stałych, czyli o 27 778,00 zł mniej w porównaniu z 2016 r. Na zasiłki celowe w 2020 r. wydatkowano kwotę 70 416,00 zł (mniej o 6 694,00 zł w porównaniu z 2016 r.), a kwota wypłacanych zasiłków okresowych uległa również zmniejszeniu (o 2 496,00 zł) i w 2020 r. wyniosła 29 976,00 zł.

Łącznie w analizowanym okresie lat 2016-2020 wydatki na świadczenia pieniężne wypłacane w gminie Gniezno uległy obniżeniu o 46 191,91 zł, przyjmując w 2020 r. wartość 242 063,08 zł.

Wykres 10 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2016-2020



Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

W gminie Gniezno zauważa się, że pomimo spadającej liczby beneficjentów GOPS korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy.

Zaobserwować można, że praca socjalna jest formą pomocy, jaką ośrodek świadczy na rzecz wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich dochodów. Pracownicy socjalni często udzielają pomocy w formie poradnictwa wszelkiego rodzaju dla osób i rodzin wywodzących się z różnych środowisk, co jest wynikiem między innymi niezaradności życiowej, a także widocznego rozluźnienia więzi rodzinnych i społecznych, zdarzeń losowych, samotności osób starszych itp.

### POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące pomocy zwracają się do GOPS. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z teren gminy Gniezno w latach 2016-2020.

Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Gniezno w latach 2016-2020

Powód przyznanej pomocy	2016	2017	2018	2019	2020
	liczba rodzin				
Alkoholizm	22	30	26	22	17
Bezdomność	8	9	6	5	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	6	5	2	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	19	17	11	18	9
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25	24	14	25	17
Bezrobocie	86	66	48	37	23
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
<b>Długotrwała lub ciężka choroba</b>	<b>93</b>	<b>94</b>	<b>86</b>	<b>72</b>	<b>57</b>
<b>Niepełnosprawność</b>	<b>80</b>	<b>81</b>	<b>69</b>	<b>60</b>	<b>51</b>
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	37	30	25	19
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	2	2	0

<b>Ubóstwo</b>	<b>129</b>	<b>117</b>	<b>92</b>	<b>87</b>	<b>60</b>
Narkomania	0	0	1	1	0
Zdarzenia losowe	1	3	1	4	4
Kłęska żywiołowa	6	458	2	0	0

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Do głównych powodów korzystania od kilku lat z pomocy społecznej przez rodziny z gminy Gniezno należą przede wszystkim: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W dalszej mierze rodziny kosztujące ze wsparcia borykają się z bezrobociem, potrzebą ochrony macierzyństwa oraz alkoholizmem.

W poniższym zestawieniu ujęto główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2020 przez mieszkańców gminy. Najwięcej świadczeń udzielono z powodu ubóstwa (2 164), w tym pieniężnych 465 świadczenia i 1 699 świadczeń niepieniężnych. Z kolei najmniej świadczeń przyznano z powodu wielodzietności: 75 pieniężnych i 933 niepieniężnych.

Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Ubóstwo	2 164	1 699	465
Długotrwała lub ciężka choroba	1 804	1 426	378
Alkoholizm	1 316	1 176	140
Niepełnosprawność	1 158	811	347
Wielodzietność	1 008	933	75

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

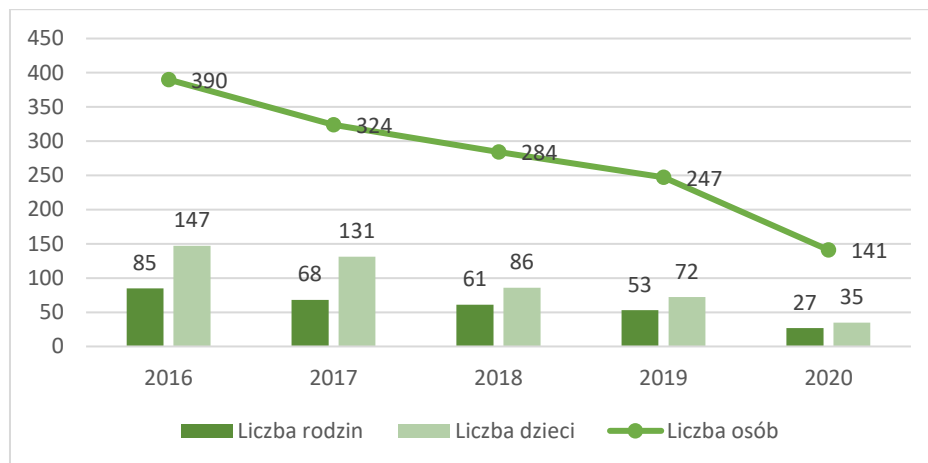
## POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA

GOPS w Gnieźnie w 2020 r. zapewniał dożywianie dzieci w szkołach, kontynuując rządowy program "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023". Pomocą w formie pokrycia kosztów jednego gorącego posiłku w szkole objęto 35 dzieci wychowujących się w rodzinach o trudnej sytuacji materialnej. Łącznie z pomocy na dożywianie w 2020 r. skorzystało 27 rodzin, w tym 141 osób.

W analizowanym okresie lat 2016-2020 r. odnotowano zmniejszającą się liczbę rodzin, osób i dzieci korzystających z programu pomocy na dożywianie. Liczba rodzin w ostatnich 6 latach korzystająca z tej formy pomocy zmniejszyła się o 58 rodzin, w tym o 249 osób i 112 dzieci. Potwierdzać to może lepszą sytuację materialną i finansową mieszkańców gminy, jak również może wynikać z uruchomienia oraz

rozszerzenia programu 500+ na kolejne dzieci w rodzinie. W 2020 r. na spadek liczby dzieci korzystających z posiłku w szkołach wpływ miał także wprowadzony na terenie kraju stan epidemii i konieczność przejścia na naukę zdalną.

Wykres 11 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2016-2020

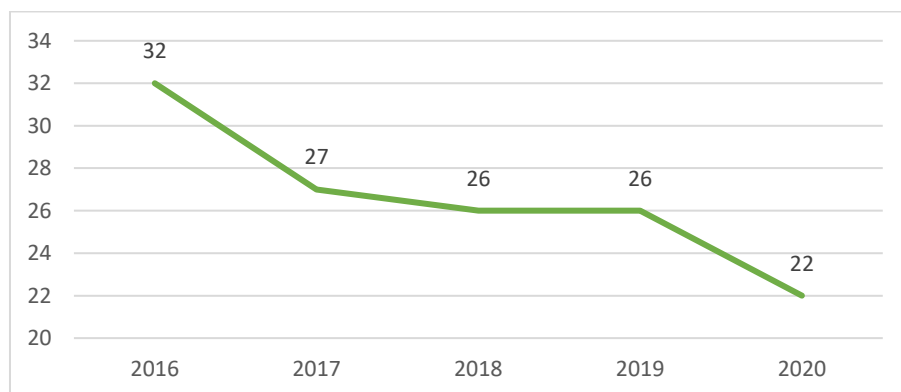


Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

### ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Gniezno dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim borykają się mniejsze gminy w całej Polsce. W analizowanym okresie lat 2016-2020 ośrodek odnotował spadającą liczbę świadczeń udzielanych z powodu niepełnosprawności. W 2016 r. udzielono 32 takie świadczenia, a w 2020 r. – 22.

Wykres 12 Liczba świadczeń udzielanych z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020



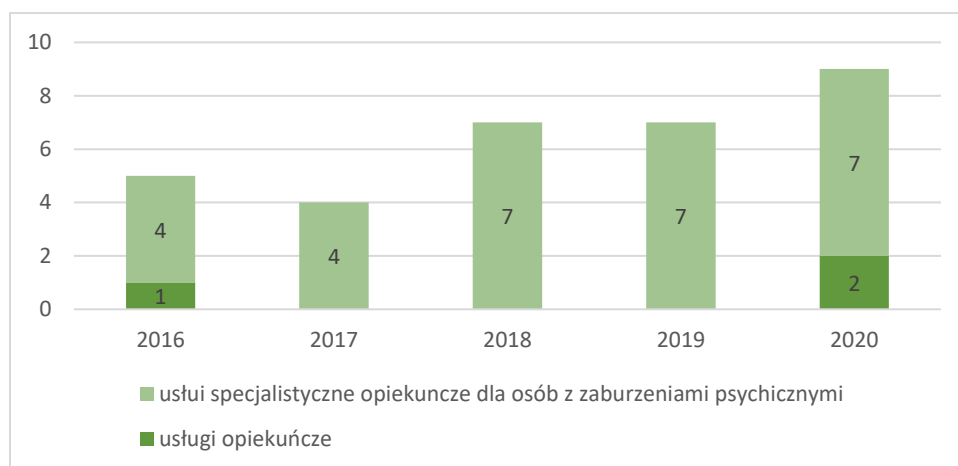
Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Według danych GOPS w Gnieźnie w 2020 r. z usług opiekuńczych skorzystały 2 osoby, co może potwierdzać większą potrzebę mieszkańców w organizacji takiej formy pomocy, ponieważ od roku 2016 nie korzystano z usług opiekuńczych. Zmieniająca się sytuacja demograficzna może w kolejnych latach wpływać na wzrost tego wskaźnika, a tym samym wskazywać na większe zapotrzebowanie w organizacji takiej pomocy i wsparcia.

W analizowanym okresie nie stwierdzono osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych, jednakże odnotowano udzielanie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2020 r. 7 osób skorzystało z takiej pomocy, czyli o 3 więcej niż w roku 2016, co również może wskazywać na większe zapotrzebowanie na tego typu pomoc w przyszłości.

Wykres 13 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2016-2020



Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Z danych GOPS w Gnieźnie wynika, że w latach 2016-2020 w gminie spadła ogólna liczba wypłacanych świadczeń opiekuńczych, przyjmując w 2020 r. wartość 3 834 świadczenia. Analizując liczbę poszczególnych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych warto podkreślić, że wzrosła liczba udzielanych zasiłków pielęgnacyjnych – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli

niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia, a także zasiłków pielęgnacyjnych dla osób, które ukończyły 75 lat i liczba świadczeń pielęgnacyjnych, co prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 8 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Gniezno w latach 2016-2020

Świadczenia opiekuńcze	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	4 006	3 659	3 497	3 320	3 141
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	1 665	1 499	1 289	1 082	901
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 383	1 272	1 291	1 269	1 234
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	922	858	891	921	953
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	36	30	26	48	53
Świadczenie pielęgnacyjne	504	492	1 018	491	586
Specjalny zasiłek opiekuńczy	195	177	240	155	107
<b>Świadczenia opiekuńcze ogółem</b>	<b>4 705</b>	<b>4 328</b>	<b>4 755</b>	<b>3 966</b>	<b>3 834</b>

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

W 2019 r. gmina Gniezno pozyskała środki zewnętrzne z programu rządowego na uruchomienie **Klubu SENIOR+ we wsi Piekary**. Na jego wyposażenie pozyskano kwotę 20 tys. zł, natomiast wkład własny stanowiła kwota 5 247,83 zł. Klub rozpoczął swoją działalność od 17 stycznia 2020 r. W 2020 r. z programu skorzystały 34 osoby z gminy Gniezno. Całkowity koszt działalności Klubu SENIOR+ w 2020 r. wyniósł 28 080,96 zł, z tego kwota 11 232,38 zł (tj. 40%) pochodziła z dotacji rządowej, a pozostała w wysokości 16 848,58 zł z budżetu gminy. Klub będzie funkcjonował przez kolejne 3 lata.

W 2020 r. pozyskano również środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na utworzenie 2 kolejnych **Klubów Seniora w miejscowościach Wierzbiczany i Mnichowo** z przeznaczeniem dla 40 osób w każdym klubie. Z powodu pandemii Covid 19 kluby rozpoczęły działalność we wrześniu 2021 r. i będą ją kontynuowały w kolejnych latach. Całkowita wartość projektu wynosi 1 139 095,12 zł, z tego 1 074 695,12 zł to środki z dotacji, a 64 400,00 zł stanowią środki własne.

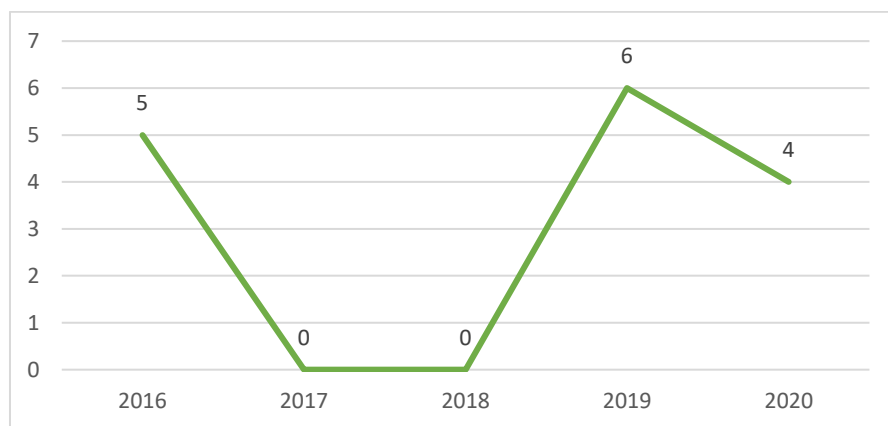


### WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2020 r. na terenie gminy Gniezno pracował jeden asystent rodziny. Z analizy danych GOPS wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny na terenie gminy przyjmuje wartości zamienne dla każdego z analizowanych lat. W 2016 r. ze wsparcia asystenta korzystało 5 rodzin, potem przez kolejne lata nie odnotowano żadnej rodziny, z którą współpracował asystent, ale już w 2019 r. takich rodzin przybyło 6. Z kolei w 2020 r. asystent rodziny współpracował z 4 rodzinami z gminy Gniezno.

Wykres 14 Liczba rodzin w gminie Gniezno korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2016-2020



Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

Rodzina jest najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna, która z założenia powinna mieć charakter czasowy. W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Gniezno w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. W latach 2016-2020 gmina współfinansowała pobyt w pieczy zastępczej 8 dzieci. W tym samym okresie liczba rodzin sprawujących rolę rodzin zastępczych wynosiła 7.

Tabela 9 Liczba rodzi i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	7	7	7	7	7
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	8	8	8	8	8

Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

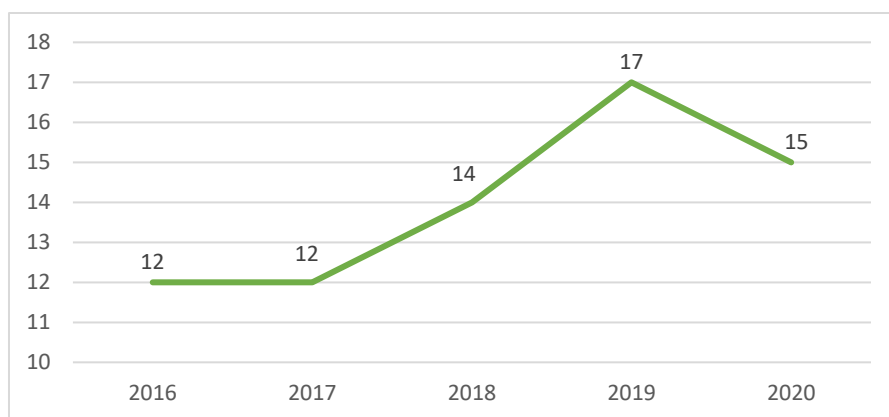
## DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

**Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** działała w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak również realizowała zadania wynikające z „Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020”, który został przyjęty uchwałą nr XIX//125/2019 Rady Gminy Gniezno z dnia 30 grudnia 2019 r.

Podstawowym działaniem komisji było podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, natomiast głównym celem działań profilaktycznych komisji było zapobieganie powstawania nowych problemów alkoholowych, wsparcie osób uzależnionych oraz ich bliskich (współuzależnionych). Komisja zajmowała się wspieraniem osób zagrożonych uzależnieniem, osób uzależnionych, a także ich rodzin w kształtowaniu zdrowego stylu życia, będącym alternatywą zachowań sprzyjającym rozwojowi uzależnienia.

Według danych z lat 2016-2020 liczba osób uzależnionych, które są zgłaszane do komisji i są zobowiązane do podjęcia leczenia odwykowego rosła do 2019 r. W 2020 r. odnotowano nieznaczny spadek tego wskaźnika, który wyniósł 15 osób.

Wykres 15 Liczba osób zgłaszanych do GKRPA, którzy zobowiązani są do leczenia uzależnień



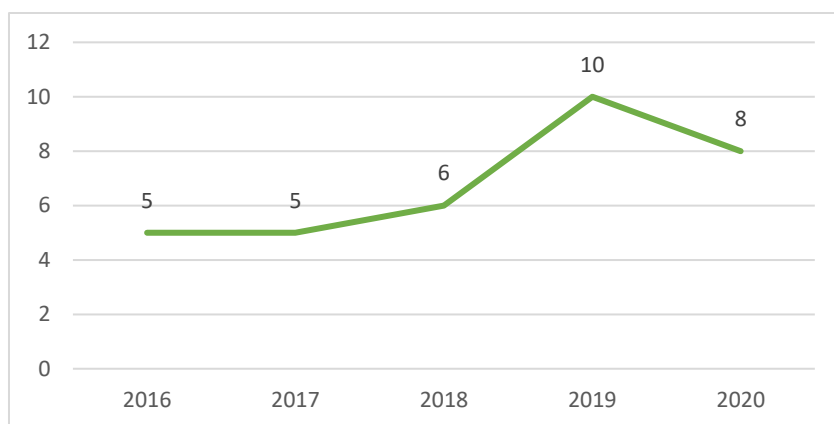
Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

W ramach działalności w 2020 r. komisja odbyła 11 posiedzeń. Do komisji wpłynęło 14 wniosków o interwencję wobec osób pijących w sposób wskazujący na picie problemowe w tym z Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie – 4 zgłoszenia, GOPS KłECKO – 1 zgłoszenie, anonimów – 4 zgłoszenia oraz od osób fizycznych – 6 zgłoszeń. W 2020 r. komisja wystosowała 16 wezwań i przeprowadziła 13 spotkań z wezwanymi. W wyniku spotkań z wezwanymi skierowała 8 osób na badania psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia, wystosowała 6 wniosków do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Dodatkowo w 2020 r. komisja opiniowała wnioski przedsiębiorców o wydanie bądź przedłużenie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Rozpatrzone łącznie 10 takich wniosków i dla wszystkich wydano pozytywne opinie.

**Zespół Interdyscyplinarney** został powołany jako instytucja zajmująca się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W przeciągu 2020 r. grupy robocze powołane przez Zespół Interdyscyplinarney spotkały się na 32 zebraniach z podejrzanymi o stosowanie przemocy oraz poszkodowanymi i członkami rodzin. W wyniku prowadzonych procedur objęto pomocą 8 rodzin z terenu gminy. W 4 przypadkach zakończono prowadzenie procedury „Niebieska Karta”. W pozostałych 4 przypadkach postępowania prowadzone są nadal. Z analizy danych wynika, że w roku 2019 odnotowano największą liczbę „Niebieskich Kart” w gminie Gniezno.

Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Gniezno w latach 2016-2020



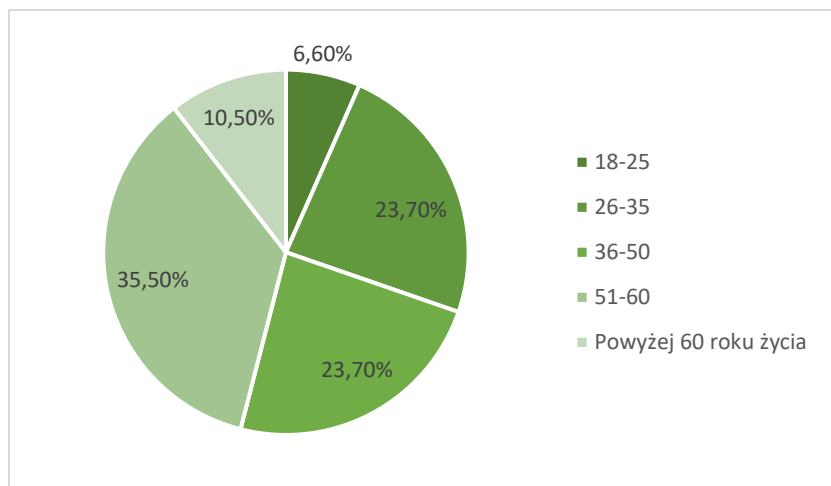
Źródło: dane z GOPS w Gnieźnie

## OCENA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GNIEZNO

Ocena sytuacji społecznej mieszkańców gminy stanowi ważne i cenne źródło informacji na temat warunków i jakości życia osób ją zamieszkujących. Jest istotnym elementem określania polityki społecznej gminy, a wraz z diagnozą stanu istniejącego, wpływa na kształtowanie odpowiednich kierunków interwencji i działań podejmowanych w kolejnych latach. Opinia mieszkańców stanowi element partycypacji społecznej na etapie wdrażania odpowiednich działań, jakie należy zaplanować w kontekście opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W gminie Gniezno badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i sytuacji społecznej gminy zostało przeprowadzone na przełomie września/października 2021 r. W badaniu wykorzystano ankietę jako technikę badawczą. Zastosowane narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu wzięło udział 76 respondentów z gminy Gniezno, w tym 38 kobiet i 38 mężczyzn. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 51-60 lat (35,50%), następnie osoby w wieku 26-35 lat (23,7%) oraz osoby w wieku 36-50 lat (23,7%), co prezentuje poniższy wykres.

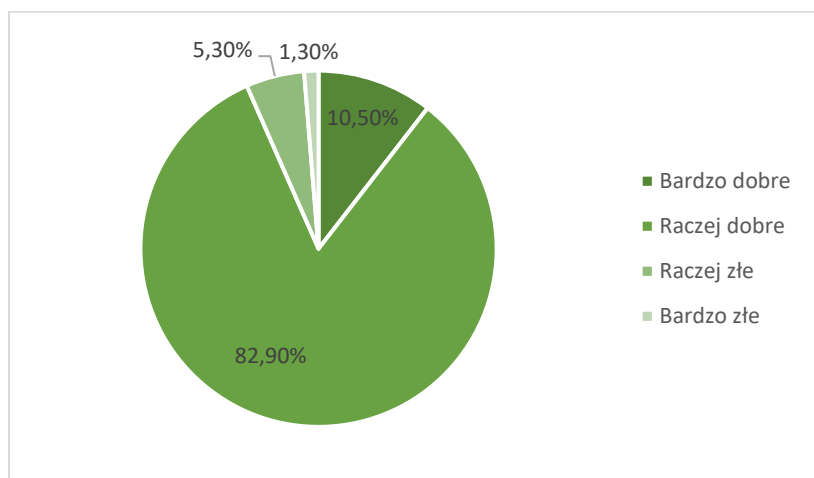
Wykres 17 Wiek respondentów biorących udział w badaniu ankietowym



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w gminie Gniezno została określona przez większość respondentów jako „raczej dobre” (82,9%). 10,5% badanych osób twierdzi, że warunki życia w gminie należą do bardzo dobrych. Niewielki odsetek badanych twierdzi, że są one złe (5,3%) lub bardzo złe (1,3%).

Wykres 18 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w opinii respondentów

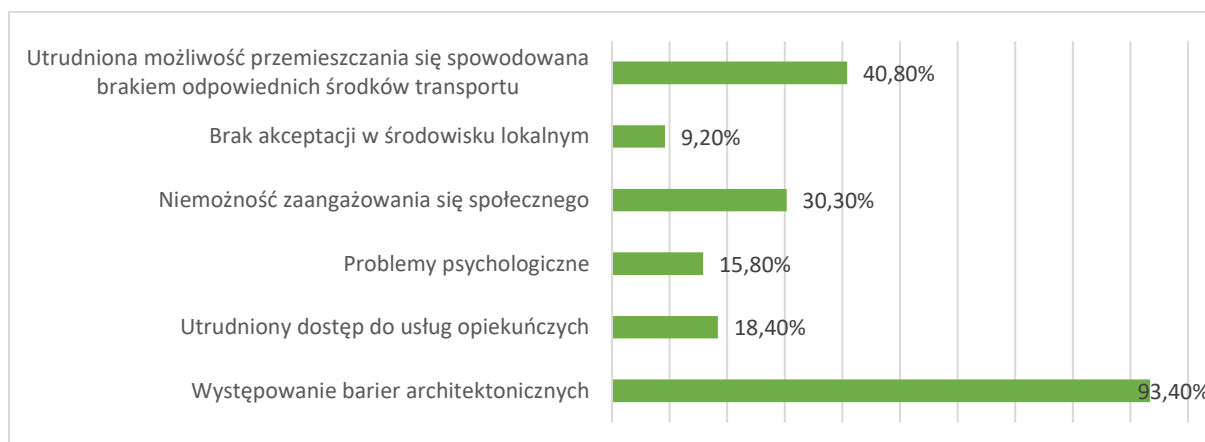


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do najważniejszych problemów, jakie napotykają osoby niepełnosprawne na terenie gminy Gniezno, w opinii respondentów, należą: występowanie barier architektonicznych (93,4%) oraz utrudniona możliwość przemieszczania się, która jest spowodowana brakiem odpowiednich środków transportu (40,8%). Niższą barierą i problemem społecznym osób niepełnosprawnych są niemożność zaangażowania się społecznego (30,3%), problemy psychologiczne tych osób (21,6%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (18,4%), czy też problemy psychologiczne (15,8%). Tylko 9,2%

respondentów uważa również, że osoby niepełnosprawne napotykają problemy związane z brakiem akceptacji w środowisku lokalnym.

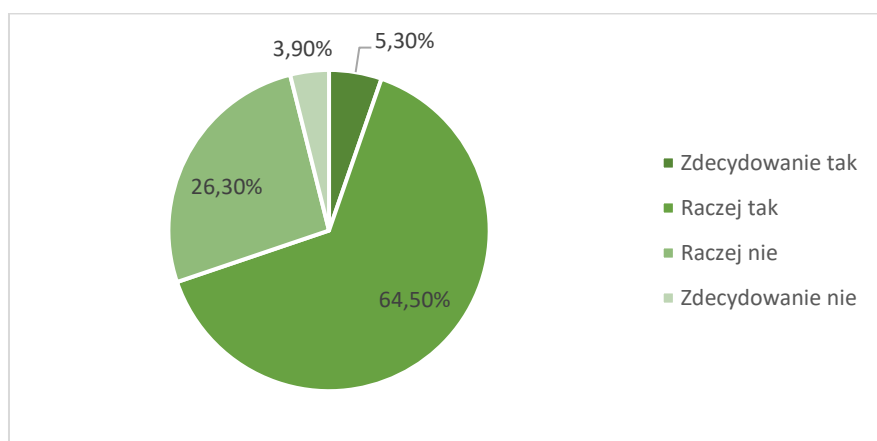
Wykres 19 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w gminie Gniezno w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

69,8% osób biorących udział w badaniu wskazało, że pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych realizowana jest w gminie (64,5% - raczej tak, 5,3% - zdecydowanie tak). 26,3% badanych twierdzi, że taka pomoc nie jest świadczona, a 3,9% uważa, że zdecydowanie brak jest takiej pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.

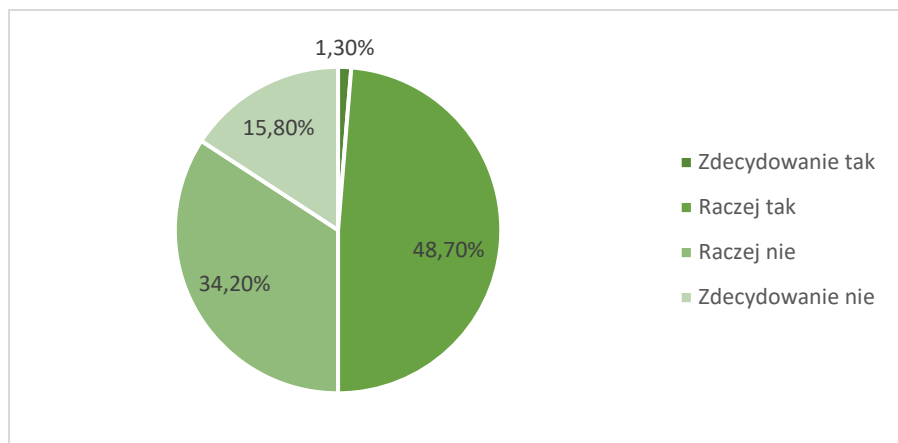
Wykres 20 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dostępność do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Gniezno została oceniona na poziomie 48,7%. Z kolei 34,2% respondentów twierdzi, że nie posiada odpowiedniego dostępu do placówek opieki zdrowotnej, 15,8% badanych jest zdania, że zdecydowanie brak jest takiego dostępu.

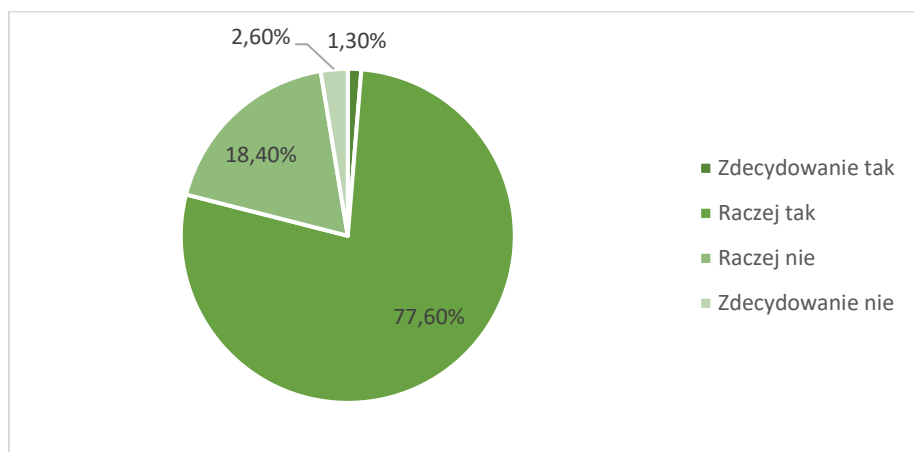
Wykres 21 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Działania podejmowane na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów wskazują, że takie działania są podejmowane w gminie (77,6%). Z kolei 18,4% badanych uważa, że gmina nie podejmuje działań na rzecz aktywizacji osób starszych.

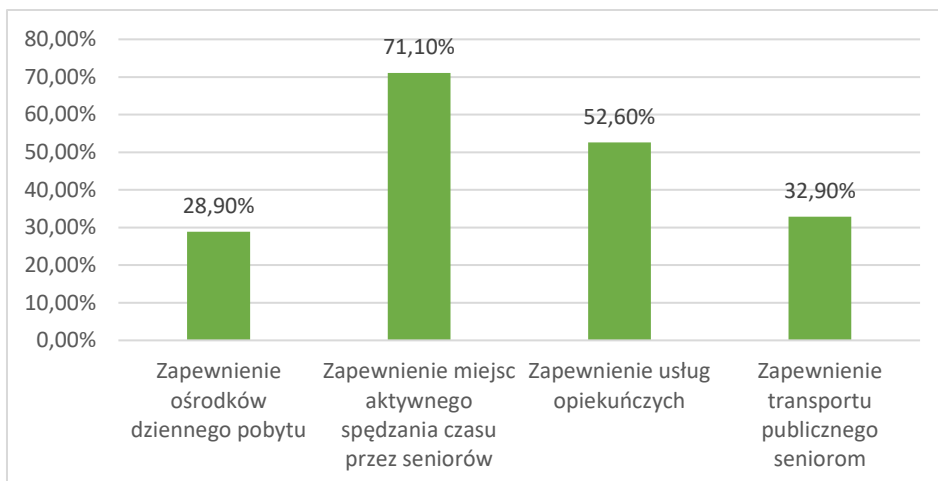
Wykres 22 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród działań, które należałoby podjąć na rzecz seniorów z terenu gminy Gniezno respondenci wskazali przede wszystkim zapewnienie miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego (71,1%), a także zapewnienia usług opiekuńczych (52,6%). 32,9% badanych uważa również, że należy zapewnić transport publiczny seniorom, aby mogli korzystać z form aktywizacji społecznej, a 28,9% respondentów jest również zdania, że gmina powinna zapewnić ośrodki dziennego pobytu.

Wykres 23 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów

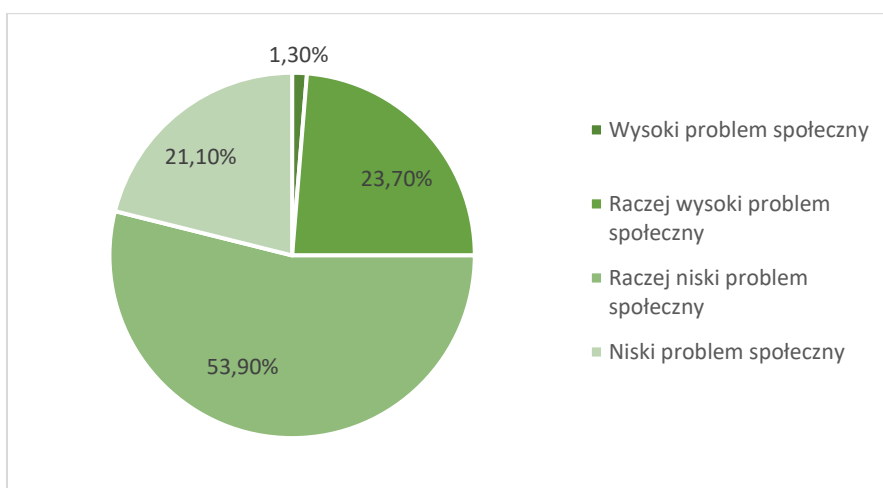


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Problem uzależnień jest zjawiskiem coraz częściej występującym w naszym społeczeństwie, co można uznać za poważny problem społeczny. Zjawisko uzależnień destrukcyjnie wpływa na budowanie odpowiednich relacji społecznych, rodzinnych, zawodowych. Jednakże wciąż stanowi to problem „zamknięty”, który trudno jest eliminować czy jemu zapobiegać.

Podczas badań ankietowych poproszono respondentów o ocenę występowania zjawiska uzależnień w gminie Gniezno. Okazuje się, że aż 53,9% respondentów jest zdania, że uzależnienia stanowią raczej niski problem społeczny, a 21,1% badanych twierdzi, że jest to zdecydowanie niski problem, jaki dostrzega się w gminie. Z kolei 23,7% osób uznaje uzależnienia za raczej wysoki problem społeczny, a niewielki odsetek badanych (1,3%) za zdecydowanie wysoki problem społeczny.

Wykres 24 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie gminy Gniezno w opinii respondentów

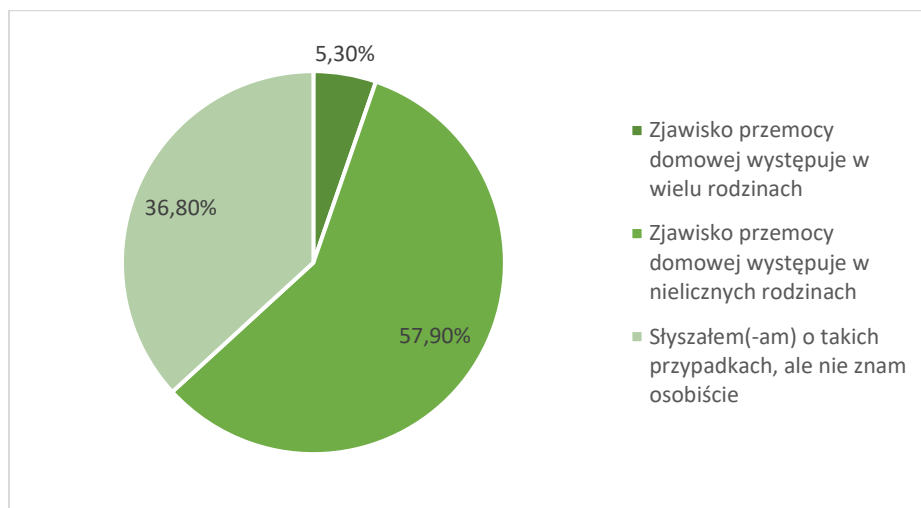


Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań



W przypadku występowania zjawiska przemocy w rodzinie opinia respondentów wskazuje na to, że zjawisko przemocy występuje na terenie gminy w nielicznych rodzinach (57,9%). 36,8% badanych osób słyszało o występowaniu tego problemu, ale nie dotyczy ich bezpośrednio. Natomiast 5,3% respondentów jest zdania, że zjawisko przemocy występuje w wielu rodzinach na terenie gminy.

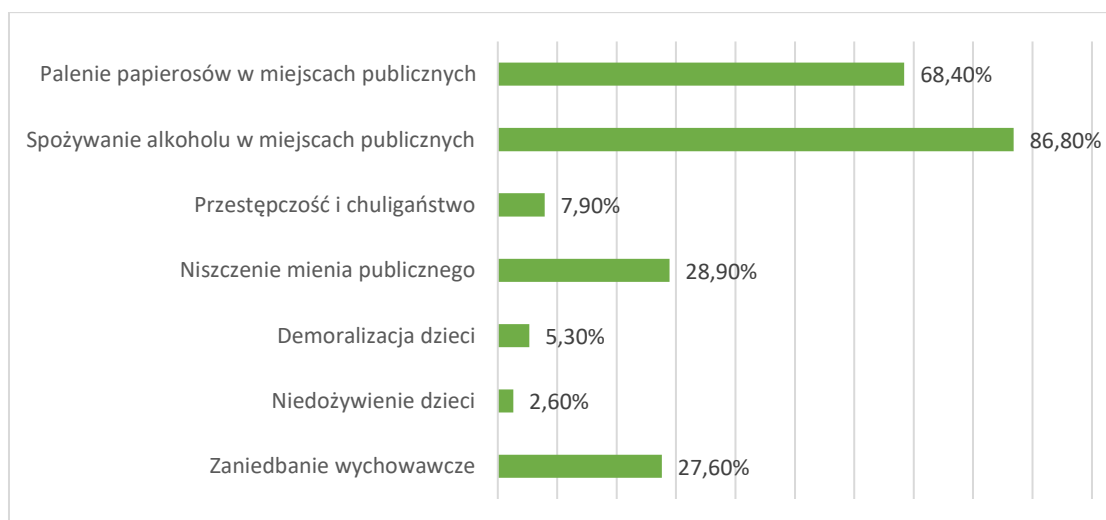
Wykres 25 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Gniezno w odniesieniu do dzieci i młodzieży zaliczono przede wszystkim spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (86,8%) oraz palenie papierosów w miejscach publicznych (68,4%). Zachowania niewłaściwe, które występują rzadziej na terenie gminy to niszczenie mienia publicznego (28,9%) oraz zaniedbania wychowawcze (27,6%). Zdecydowanie do problemów o niższej randze uznano przestępczość i chuligaństwo, demoralizację dzieci oraz ich niedożywienie.

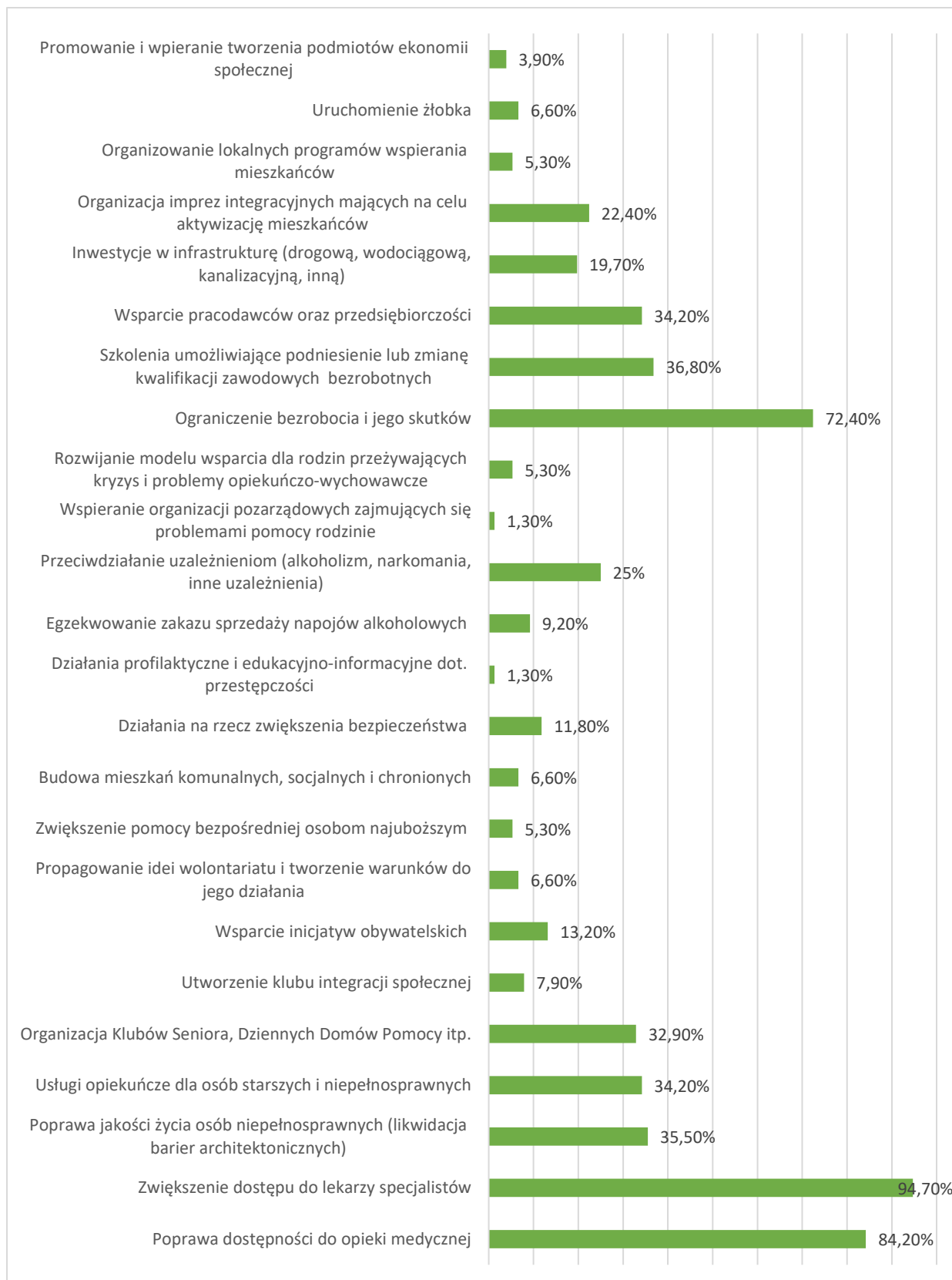
Wykres 26 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na poniższym wykresie przedstawiono odpowiedzi respondentów dotyczące najważniejszych działań, jakie należałoby podjąć w celu eliminacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów. Badane osoby zwróciły szczególną uwagę w większości na potrzebę: zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów (94,7%), poprawę dostępności do opieki medycznej (84,2%) oraz ograniczenie bezrobocia i jego skutków (72,4%). Na kolejnym miejscu znalazła się potrzeba szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych (36,8%), poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych (35,5%), czy też wsparcie pracodawców i przedsiębiorczości (34,2%) i zwiększenie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych (34,2%).

Wykres 27 Najważniejsze działania, jakie należałoby podjąć w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podsumowując wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Gniezno stwierdza się, że w zdecydowanej większości respondenci wykazują zadowolenie z warunków życia na terenie gminy. Doceniają i są zadowoleni z dostępu do systemu edukacji (przedszkola, szkoły), z dostępu do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz z dostępu do działań wspierających rozwój kulturalno-edukacyjny. Badania wskazują, że na terenie gminy Gniezno potrzeba jest zwrócenia uwagi na osoby starsze i zależne, którzy wymagają zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów i poprawy dostępności do opieki medycznej. Ze strony samorządu oczekują zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych i wsparcia w zorganizowaniu takiej pomocy. Również dostrzegają potrzebę wsparcia osób bezrobotnych i rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

## PIRAMIDA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Geneza problemów społecznych ma początek w funkcjonowaniu społeczeństwa. Gwałtowne zmiany społeczne występujące w danym środowisku wpływają zazwyczaj niekorzystnie na sytuację życiową mieszkańców. W przypadku gminy Gniezno nie odnotowano nagłych i gwałtownych zmian, które wpłynęłyby niekorzystnie na sytuację społeczną mieszkańców gminy. Zdiagnozowane problemy społeczne dotyczą trzech grup beneficjentów najczęściej korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Należą do nich:

- osoby starsze, zależne, schorowane i niepełnosprawne,
- osoby bezrobotne, ubogie,
- osoby, które z różnych powodów (również bezrobocie i choroby) przeżywają trudności rodzinne, tj. uzależnienia, trudności opiekuńczo-wychowawcze, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego itp.

Główne problemy społeczne określone na podstawie diagnozy i wyników badań zostały podzielone na 3 sekcje, ponieważ w ich obrębie występowanie pojedynczych problemów społecznych nawiązuje do pozostałych i wzmacnia prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Zgrupowanie ich w danym obszarze świadczy o sprzężeniu zwrotnym, jakie może między nimi zachodzić. Można tutaj mówić także o sieci współzależności problemów społecznych pomiędzy poszczególnymi sekcjami lub w sposób całościowy o piramidzie problemów społecznych, co prezentuje poniższy schemat.

Schemat 1 Piramida problemów społecznych gminy Gniezno



Źródło: opracowanie własne

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprywacji potrzeb. Wykluczenie społeczne dotyka różnych ludzi i różne są jego przyczyny. Niekiedy niepełnosprawność, ubóstwo i brak pracy, a niekiedy problemy rodzinne. Realizacja polityki społecznej powinna dążyć do diagnozowania osób zagrożonych izolacją i wykluczeniem społecznym, jak również podejmować działania w celu eliminacji tych zjawisk.

Istotnym elementem polityki społecznej gminy Gniezno powinno być położenie nacisku na walory społeczno-gospodarcze oraz przeciwdziałanie zjawiskom – przede wszystkim ubóstwa, ochrony rodzin przeżywających trudności i problemów osób starszych oraz zjawiskom bezrobocia, które często jest przyczyną występowania ubóstwa i problemów uzależnień w rodzinach. Skupienie podejmowanych działań na grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy i wsparcia przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców gminy. Realizacja odpowiednich działań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych wydaje się jednym z kluczowych zadań wymaganych od GOPS w Gnieźnie oraz od samorządu lokalnego.

## ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 10 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Wzrost liczby ludności,</li> <li>➤ Dodatni przyrost naturalny,</li> <li>➤ Dodatnie saldo migracji,</li> <li>➤ Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej,</li> <li>➤ Obniżenie się poziomu bezrobocia do roku 2019,</li> <li>➤ Stabilna sytuacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,</li> <li>➤ Rozwój gospodarczy gminy,</li> <li>➤ Dostęp do placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych,</li> <li>➤ Aktywna działalność instytucji kulturalno-sportowych,</li> <li>➤ Aktywna działalność i dobra współpraca samorządu z organizacjami społecznymi,</li> <li>➤ Aktywna działalność GOPS w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności,</li> <li>➤ Poradnictwo specjalistyczne dla osób uzależnionych i stosujących przemoc w rodzinie,</li> <li>➤ Powstanie żłobka gminnego w Zdziechowie.</li> <li>➤ Funkcjonowanie Klubów Seniora.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Postępujący proces starzenia się społeczeństwa,</li> <li>➤ Wyuczona bezradność, roszczeniowość części mieszkańców,</li> <li>➤ Niewystarczająco rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego,</li> <li>➤ Niewystarczająco rozwinięta sieć usług opiekuńczych,</li> <li>➤ Mała liczba miejsc pracy na terenie gminy,</li> <li>➤ Wzrost liczby osób bezrobotnych w 2020 r. w wyniku pandemii,</li> <li>➤ Korzystanie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby,</li> <li>➤ Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów,</li> <li>➤ Występujące bariery psychologiczne osób niepełnosprawnych w ich rozwoju aktywności społecznej,</li> <li>➤ Występujące bariery architektoniczne, które utrudniają możliwość przemieszczania się osób ze szczególnymi potrzebami,</li> <li>➤ Brak organizacji grup wsparcia na terenie gminy, Brak komunikacji.</li> </ul>

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenia oferty kulturalnej,</li> <li>➤ Możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne,</li> <li>➤ Rozwój działalności i przedsiębiorczości lokalnej,</li> <li>➤ Rozwój turystyki i agroturystyki,</li> <li>➤ Zwiększenie integracji społecznej mieszkańców,</li> <li>➤ Stosowanie aktywnych narzędzi aktywizacji bezrobotnych,</li> <li>➤ Rozbudowa usług społecznych świadczonych przez GOPS,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Postępujący proces starzenia się społeczeństwa,</li> <li>➤ Występowanie „szarej strefy” jako atrakcyjnego miejsca pracy,</li> <li>➤ Utrwalające się uzależnienie mieszkańców od pomocy społecznej,</li> <li>➤ Pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych,</li> <li>➤ Pogłębiające się problemy społeczne wśród osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.</li> </ul>

Źródło: opracowanie własne

## MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU

Misją, jaka wypływa ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 jest wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej w gminie. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów strategicznych i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki.

### MISJA

Gmina Gniezno to miejsce odpowiednich warunków do życia i rozwoju, zapewniające wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym oraz pomoc rodzinom przeżywającym trudności, gdzie podejmowane są działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu poprzez kreowanie gminnej polityki społecznej w kierunku poszerzania oferty dla seniorów, dzieci i rodzin, a także integrowania społeczności lokalnej.

### WIZJA

Gmina Gniezno stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skutecznie przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Misją gminy Gniezno jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż gmina chce być gminą bezpieczną, przyjazną dla mieszkańców, otwartą na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniania przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju. Priorytetowym zadaniem władz gminy jest przede wszystkim pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ochrona przed pogłębianiem się niekorzystnych zjawisk społecznych, które występują na terenie gminy.

## CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Zaplanowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

**Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie i wyważeniu problemów społecznych, pod kątem ich natężenia i znaczenia, zostały przedstawione w poniższej tabeli. Realizacja polityki społecznej w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych, w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno zakłada następujące cele strategiczne, którym towarzyszą odpowiednio sformułowane cele operacyjne.

Tabela 11 Cele strategiczne i operacyjne

<b>Cel strategiczny I</b>		
<b>Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzmacnianie ich aktywności społecznej</b>		
<b>Cele operacyjne</b>		
Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	Udzielanie wsparcia i zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz rozwój wsparcia instytucjonalnego.	Realizacja polityki „Dostępność Plus” adresowanej m.in. do osób starszych i niepełnosprawnych.
<b>Cel strategiczny II</b>		
<b>Wzmacnianie rodzin przeżywających trudności w wyniku ubóstwa, bezrobocia, występujących zjawisk uzależnień itp. oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju</b>		
<b>Cele operacyjne</b>		
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Rozwijanie systemu wsparcia dla osób borykających się z problemem alkoholowym i stosowaniem przemocy w rodzinie.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
<b>Cel strategiczny III</b>		
<b>Wspieranie osób nieaktywnych zawodowo i rozwój przedsiębiorczości lokalnej</b>		
<b>Cele operacyjne</b>		
Udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.	Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych.	Wsparcie instytucjonalne w procesie zwiększania aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne



## SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 zachowują zgodność.

### ➤ **Poziom gminny**

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Gniezno na lata 2017-2022
- Strategia Rozwoju Gminy Gniezno

### ➤ **Poziom powiatowy**

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gnieźnieńskiego

### ➤ **Poziom wojewódzki**

- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030

## KIERUNKI INTERWENCJI W KONTEKŚCIE ZAPLANOWANYCH CELÓW

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi.

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących w gminie Gniezno, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 12 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny I</b> <b>Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzmacnianie ich aktywności społecznej</b>			
1. Świadczenie pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	- liczba rozeznaczonych osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia na podstawie wywiadu środowiskowego ( $\geq 100$ os./rok) - liczba osób objętych wsparciem finansowym i niefinansowym ( $\geq 100$ os./rok)	120-150 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne (dotacja z budżetu państwa), środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.	- liczba udzielonych świadczeń z tytułu niepełnosprawności w postaci zasiłków pielęgnacyjnych ( $\geq 3000$ świadczeń/rok) - liczba udzielonych świadczeń pielęgnacyjnych ( $\geq 580$ /rok) - liczba udzielonych świadczeń w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego ( $\geq 100$ /rok) - liczba udzielonych świadczeń w formie zasiłków dla opiekunów ( $\geq 50$ /rok)	1,5 mln- 2 mln/rok	Środki zewnętrzne (dotacja z budżetu państwa)

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny I</b> <b>Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzmacnianie ich aktywności społecznej</b>			
3. Podejmowanie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.	- liczba organizacji i rodzaj współpracy ( $\geq 1$ /rok) - liczba organizacji wspólnych działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych (np. piknik, koncert, wydarzenie kulturalne) ( $\geq 1$ /rok)	1-2 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4. Zwiększenie usług opiekuńczych i specjalistycznych, w tym te świadczone w domu osób starszych i przewlekle chorych.	- liczba usług opiekuńczych ( $\geq 10$ /rok) - liczba specjalistycznych usług opiekuńczych ( $\geq 7$ /rok)	40-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
5. Znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.	- liczba zniesionych barier komunikacyjnych, cyfrowych i architektonicznych wynikających z potrzeb osób o szczególnych potrzebach ( $\geq 2$ /rok)	30-40 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
6. Zwiększenie dostępności w gminie do usług medycznych na poziomie specjalistycznym.	- liczba udzielonych form wsparcia ( $\geq 1$ /rok)	20-30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny I</b> <b>Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzmacnianie ich aktywności społecznej</b>			
7. Propagowanie aktywności społecznej poprzez organizację działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych (np. zajęcia, spotkania, festyny, prelekcje, warsztaty profilaktyczne, Uniwersytet III Wiek, zespół folklorystyczny).	- liczba działań na rzecz promowania aktywności ( $\geq$ 1/rok) - liczba programów wsparcia ( $\geq$ 1/rok) - liczba osób biorących udział w propagowaniu aktywności społecznej ( $\geq$ 100/rok)	15-25 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
8. Organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych potrzebujących pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	- liczba wolontariuszy ( $\geq$ 1 os./rok) - liczba działań wolontariackich ( $\geq$ 1/rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
9. Uruchomienie opieki instytucjonalnej dla osób starszych (np. dzienny dom pobytu, klub seniora).	- liczba powstałych instytucji ( $\geq$ 1)	300-400 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny II</b> <b>Wzmacnianie rodzin przeżywających trudności w wyniku ubóstwa, bezrobocia, występujących zjawisk uzależnień itp. oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju</b>			
1. Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej (wsparcie finansowe i niefinansowe).	- liczba rodzin objętych wsparciem finansowym ( $\geq 20$ /rok) - liczba rodzin objętych wsparciem niefinansowym ( $\geq 25$ /rok)	40-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne (dotacja z budżetu państwa), inne środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2. Organizowanie pomocy dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi (wsparcie asystenta rodziny).	- liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny ( $\geq 4$ /rok)	30-35 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
3. Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze (np. świetlice, ferie, zajęcia pozaszkolne)	- liczba dzieci objętych wsparciem ( $\geq 100$ /rok)	20-30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4. Organizacja specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz grup wsparcia dla osób przeżywających trudności.	- liczba zorganizowanych grup wsparcia ( $\geq 1$ /rok) - liczba godzin wsparcia psychologicznego ( $\geq 60$ h/rok) - liczba osób objętych wsparciem ( $\geq 30$ os./rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny II</b> <b>Wzmacnianie rodzin przeżywających trudności w wyniku ubóstwa, bezrobocia, występujących zjawisk uzależnień itp. oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju</b>			
5. Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, a także profilaktyki uzależnień.	- liczba przeprowadzonych spotkań, kampanii, warsztatów ( $\geq 1$ /rok) - liczba uczniów objętych wsparciem ( $\geq 500$ os./rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
6. Realizowanie działań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (m.in. paczki świąteczne, imprezy integracyjne w szkołach, dofinansowanie inicjatyw stowarzyszeń itp.)	- liczba osób objętych wsparciem ( $\geq 20$ /rok)	30-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
7. Realizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba osób objętych wsparciem ( $\geq 10$ /rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
8. Propagowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia.	- liczba kampanii promocyjnych ( $\geq 1$ /rok), - liczba osób objętych wsparciem ( $\geq 100$ /rok)	2-5 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY GNEZNO NA LATA 2021-2028

Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny III</b> <b>Wspieranie osób nieaktywnych zawodowo, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet</b>			
1. Udzielanie osobom bezrobotnym wsparcia finansowego i niefinansowego w postaci zasiłków.	- liczba osób korzystających ze wsparcia ( $\leq 30$ os./rok)	35-40 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne (dotacja z budżetu państwa), środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2. Wspieranie osób bezrobotnych podejmujących własną działalność gospodarczą.	- liczba osób zakładających własną działalność gosp. ze środków na rozpoczęcia działalności ( $\geq 1$ )	20-40 tys.	Środki PUP
3. Tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym i staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego.	- liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych ( $\geq 10$ os/rok) - liczba osób skierowanych na staże ( $\geq 1$ os./rok)	10-15 tys./rok	Środki PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny III</b> <b>Wspieranie osób nieaktywnych zawodowo, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet</b>			
4. Aktywizacja zawodowa, osób bezrobotnych, m.in. poprzez szkolenia zawodowe, doradztwo, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy	- liczba osób bezrobotnych ( $\leq 180$ os./rok)	40-50 tys./rok	Środki PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
5. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gnieźnie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	- liczba udostępnionych informacji w GOPS i na stronie internetowej ( $\geq 1$ raz/m-c)	x	Środki PUP, środki własne
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.	- liczba i rodzaj współpracy ( $\geq 1$ /rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości



Działanie	Wskaźniki	Ramy finansowe (wartości szacunkowe)	Źródła finansowania
<b>Cel strategiczny III</b> <b>Wspieranie osób nieaktywnych zawodowo, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet</b>			
7. Podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy.	- liczba nawiązanych współpracy ( $\geq 1$ /rok) - liczba udostępnionych informacji na terenie GOPS i na stronie internetowej ( $\geq 4$ /rok)	x	Środki własne
8. Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.	- liczba podjętych działań ( $\geq 1$ /rok) - liczba osób objętych wsparciem ( $\geq 10$ /rok)	5-10 tys./rok	Środki PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

**Okres realizacji zaplanowanych działań:** 2021-2028

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie, Urząd Gminy Gniezno.

**Partnerzy:** placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Sołtysi i Rady Sołeckie, Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie, ośrodki zdrowia.

#### MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłuży sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących działań, które zostały podjęte lub zrealizowane oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiągniętych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane wskaźniki określone w przyjętych kierunkach działań, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i zespół działających w jej realizacji. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028 mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

## SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ

### Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Gniezno w powiecie gnieźnieńskim .....	5
---------------------------------------------------------------	---

### Spis schematów

Schemat 1 Piramida problemów społecznych gminy Gniezno.....	36
-------------------------------------------------------------	----

### Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020 .....	9
Tabela 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Gniezno na tle grupy porównawczej .....	9
Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji .....	15
Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r. ....	15
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2016-2020 .....	18
Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	19
Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 r. ....	20
Tabela 8 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Gniezno w latach 2016-2020 .....	23
Tabela 9 Liczba rodzi i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2020.....	25
Tabela 10 Analiza SWOT.....	37
Tabela 11 Cele strategiczne i operacyjne .....	39
Tabela 12 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I.....	41
Tabela 13 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II.....	44
Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III.....	46

### Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	10
Wykres 2 Saldo migracji w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	10
Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	11
Wykres 4 Stopa bezrobocia w gminie Gniezno na tle grupy porównawczej .....	11
Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	13

Wykres 6 Podmioty nowo wpisane i wyrejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020 .....	13
Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	14
Wykres 8 Wskaźnik deprivacji lokalnej w latach 2016-2020.....	16
Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Gniezno w latach 2016-2020.....	17
Wykres 10 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2016-2020 .....	18
Wykres 11 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2016-2020.....	21
Wykres 12 Liczba świadczeń udzielanych z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020.....	21
Wykres 13 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2016-2020 .....	22
Wykres 14 Liczba rodzin w gminie Gniezno korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2016-2020.....	24
Wykres 15 Liczba osób zgłaszanych do GKRPA, którzy zobowiązani są do leczenia uzależnień .....	26
Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Gniezno w latach 2016-2020 .....	27
Wykres 17 Wiek respondentów biorących udział w badaniu ankietowym .....	28
Wykres 18 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w opinii respondentów .....	28
Wykres 19 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w gminie Gniezno w opinii respondentów .....	29
Wykres 20 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy w opinii respondentów .....	29
Wykres 21 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy w opinii respondentów .....	30
Wykres 22 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów .....	30
Wykres 23 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów .....	31
Wykres 24 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie gminy Gniezno w opinii respondentów .....	31
Wykres 25 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy w opinii respondentów .....	32
Wykres 26 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów .....	32

Wykres 27 Najważniejsze działania, jakie należałoby podjąć w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów ..... 34

**Spis zdjęć**

Zdjęcie 1 Jezioro Wierzbiczańskie ..... 6

## UZASADNIENIE

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

Strategia zawiera min. diagnozę i analizę problemów społecznych, wskazuje cele operacyjne i szczegółowe, a także działania, które należy podjąć aby je osiągnąć. Dokument jest niezbędny w celu planowania i realizowania długofalowej polityki społecznej w gminie.

Poprzednia strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Gniezno obejmowała lata 2014-2020, dlatego podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.